

TROUW - INTERVIEW

JORGE LUIS PRATS

11 January 2008

Jorge Luis Prats, het grootste muzikale geheim van Cuba wordt zondag in Amsterdam als meesterpianist gelanceerd.

'Ik ben musicus, geen pianist'

Christo Lelie

Als ik het Amsterdamse Okura Hotel binnenga voor een interviewafspraken met de Cubaanse meesterpianist Jorge Luis Prats, klinkt in de lobby ongebruikelijke pianomuziek: 'Isoldens Liebestod' van Wagner/Liszt. Een vreemde coincidentie, zo lijkt het.

Wanneer de muziek verstomt, komen concertorganisator Marco Riaskoff en zijn medewerker Friso Verschoor de hal in, samen met een corpulente vijftiger en stellen mij voor aan Jorge Luis Prats. Dan wordt duidelijk dat ik bij binnenkomst geen cd-muziek, maar de maestro zelf heb gehoord, die op een vleugel in de bar zijn vingers los speelde.

Jorge Luis Prats is in Amsterdam, waar hij morgen zijn Nederlandse recitaldebuut zal maken in de grote zaal van het Concertgebouw. De organisator van de serie Meesterpianisten, Marco Riaskoff, heeft de 52-jarige pianist vroegtijdig naar Nederland laten komen, om de media alle gelegenheid te geven deze bijzondere musicus over het voetlicht te brengen.

Dat is hard nodig want Prats is in onze contreien een onbekende. Hij verdient het volgens Riaskoff om eindelijk door te breken, nadat zijn internationale loopbaan vele jaren gefrustreerd is in Cuba, dat hij slechts sporadisch mocht verlaten.

Zondag speelt Prats een prachtig en ongebruikelijk programma, met naast Ravels 'Gaspard de la nuit' en 'La Valse' de 'Bachianas Brasileiras'

van de Braziliaan Villa Lobos, een tango van zijn landgenoot Fariñas en 'Goyescas' van de Spanjaard Granados. Dit laatste werk wordt zelden gespeeld.

„Dat is begrijpelijk”, zegt Prats. „Technisch zijn de 'Goyescas' nog moeilijker dan Liszts Sonate in b, muzikaal vragen ze om enorme beeldingskracht. Je moet hoorbaar maken waarover het verhaal gaat door de *Leitmotiven* steeds een andere dramatische lading te geven. Bovendien moet je de Andalusische volksaard kennen om de passie, het rauwe en het bloederige van deze muziek tot klinken te kunnen brengen.”

'Ik dans in mijn hoofd en vertaal dat naar muziek'

Niet techniek, maar stijl is volgens Prats de grootste moeilijkheid bij het musiceren. „In zijn 'Bachianas Brasileiras' noteert Villa-Lobos regelmatig het dynamiekvoorschrift *piano*. Dan moet je niet domweg zacht gaan spelen, want waar gaat het in deze muziek over? Over Bach in Brazilië, het op vier na grootste land ter wereld! Villa-Lobos' *piano* moet over duizenden kilometers hoorbaar zijn.”

Tijdens het gesprek maakt Prats, die dezelfde dag nog uit Miami kwam vliegen, een vermoeide in-

druk. Hij leeft op als hij hoort dat hij die avond nog in de klimaatkelder van het Concertgebouw de concertvleugel kan uitproberen die hij zondag zal bespelen. „Dan gaat hij toch wel mee?”, vraagt hij, wijzend op de interviewer.

Een half uur later zitten we aan de vleugel, diep onder het podium van de grote zaal. Onvermoeibaar speelt Prats bijna zijn hele recitalprogramma voor, tekst en uitleg gevend over bijzonderheden die hij ontdekt heeft.

Hij biedt zodoende een boeiend kijkje in zijn pianistenkeuken, vertellend over zijn worsteling met enkele maten in 'Ondine', deel 1 van Ravels 'Gaspard'.

„Veel malen nam ik wat ik speelde op en begreep maar niet wat ik fout deed. Ik deed alles namelijk precies zoals er stond. Uiteindelijk ontdekte ik dat het aan het fraseren lag”, legt Prats uit, en demonstreert op de piano de subtiele verschillen tussen wat hij een vocale en een pianistische fraseringsnoemt.

Prats speelt fragmenten uit de 'Goyescas' en wijst erop dat Granados' stijl geworteld is in de Italiaanse barokmuziek, zoals die in de achttiende eeuw door Domenico Scarlatti naar Spanje is gebracht.

„Kenmerkend voor de Italiaanse stijl is dat je ritmisch nooit precies moet spelen wat er staat, want dan klinkt het stijf.” Door noten uit te stellen en vervolgens licht te versnellen, laat Prats Scarlatti en Granados, maar ook Chopin verrassend dansant klinken.

Jorge Luis Prats kreeg zelden een uitreisvisum, waardoor zijn carrière stagneerde. Hij heeft het er liever niet over: „Ik haat politiek.” FOTO PATRICK POST

Is Prats zelf een goede danser? „Ik kan musiceren, koken, schilderen, maar absoluut niet dansen. Ik dans wél in mijn hoofd en weet hoe ik dat naar muziek moet vertalen.”

Vervolgens toont Prats hoe hij 'La Valse' heeft bewerkt, op basis van Ravel's eigen pianoversie, die hij te mager vond. „Ravel liet orkeststemmen weg om het voor pianisten speelbaar te houden, maar die stemmen wil ik graag laten horen. Ik heb heel wat haren verloren, voordat me dit lukte.”

Prats speelt een passage waarin in de bas de contrabassen grommen, daarboven twee celli een duet zingen, aangevuld met klarinetten en geheel in de hoogte blazen de fluiten felle loopjes. Het resultaat is verbluffend, als hij met onvoorstelbaar georganiseerde logistiek zijn handen

laat buitelen om overal tegelijk op het toetsenbord de orkeststemmen te laten horen.

Wie het voorrecht heeft deze pianomeester zo van dichtbij te zien spelen, moet constateren dat hij een kolossaal virtuoos en grote muzikale persoonlijkheid is. Des te schrijnender is het dat Prats vele jaren het best bewaarde muzikale geheim van Cuba was. Als jongeman speelde hij zo goed, dat hij werd uitverkoren om deel te nemen aan het Marguerite Long-concours te Parijs. Met de eerste prijs op zak, kwam het 21-jarige pianotalent terug in Havana, waar zijn prijzengeld direct door de autoriteiten werd geconfisqueerd.

Zijn Parijse triomf bewerkstelligde dat Prats toestemming kreeg zijn pianospel in Moskou, Wenen en Parijs door topdocenten te laten perfec-

tioneren. Daarop volgden aanvankelijk wereldwijde tournees, plaatopnames en optredens met toporkesten in Europa, de Verenigde Staten en Zuid-Amerika.

Prats' curriculum vitae ziet er indrukwekkend uit, maar laat onverhuld dat de pianist gedurende vele jaren slechts zelden een uitreisvisum kreeg als hem belangrijke engagements werden aangeboden. Buitenlandse optredens beperkten zich overwegend tot tournees in Zuid-Amerika met het Nationaal Symfonieorkest van Havana, waarvan hij dirigent was.

Uiteindelijk leidde dit alles tot het vertrek van Prats uit Cuba. In 2002 vestigde hij zich in het Noord-Spaanse stadje Lalin, waar hij aan de muziekschool ging lesgeven. De laatste tijd logeert Prats, als hij niet op

concertreis is, bij zijn broer in Miami.

In zijn woning in Havana staan zijn bezittingen te verstoffen, inclusief vier Steinway-vleugels die hij niet mag uitvoeren. „Momenteel ben ik

World Master Pianists

Director: Friso Verschoor

Representation in NL/BE/LUX

Email: contact@worldmasterpianists.com

Phone: +31-6-53558188

Website: <http://worldmasterpianists.nl/>

dakloos”, zegt Prats. „Ik mis een eigen huis waar ik kan studeren.”

Hij lijkt om de hete brei heen te draaien, als de vragen gaan over de stagnatie van zijn carrière. Onmiskenbaar is Prats huiverig om over de politieke situatie in zijn vaderland te praten. Als dit onderwerp ter sprake komt, kapt hij het af met het verzoek geen politieke vragen meer te stellen. „Ik haat politiek.”

In een Cubaanse documentaire, te zien op Youtube, wordt Prats vergeleken met een stierenvechter die onverschrokken de strijd aangaat. Kan hij zich daarmee identificeren?

„Nee”, antwoordt hij resoluut. „Ik ben musicus, geen pianist! Nooit doe ik iets dat niet volledig voortkomt uit wat de muziek voor me betekent. Het gaat me er totaal niet om mij als een showman te gedragen of mijn kracht of technische vaardigheden te demonstreren. Het enige wat ik pretendeer, is muziek te vertolken waar ik zielsveel van hou, waar ik vertrouwd mee ben en waarin ik kan laten horen welke gevoelens ik er op het moment van uitvoering bij heb. Die zijn geen dag gelijk. Vandaag speel ik anders dan gisteren, morgen of overmorgen. Daarom besteed ik tijdens het studeren veel tijd om alle denkbare emoties in een compositie in klank tot uiting te kunnen brengen. Want alleen dan speel je eerlijk en eerlijkheid is de eerste voorwaarde bij het musiceren.”

**Jorge Luis Prats, 2 november 20.15 uur
Concertgebouw Amsterdam. Live uitzending op internet via www.monte-verdi.tv en avroklassiek.nl.**